

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 1881/2006 for så vidt angår maksimalgrænseværdier for glycidyl fedtsyrestre i vegetabilsk olie og fedt, modermælkserstatning og tilskudsblandinger til spædbørn og småbørn (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om ændring til forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer (komitesag). Forslaget vedrører fastsættelse af maksimalgrænseværdier for glycidyl fedtsyrestre i vegetabiliske olier og modermælkserstatning. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har vurderet glycidyl fedtsyrestre og fundet, at stofferne er genotoksisk, dvs. at stofferne kan forårsage skader på cellernes DNA-molekyler (arveanlæg), og at især spædbørn kan have et højt indtag fra modermælkserstatning og babymad. DTU fødevarerinstitutionen vurderer, at de foreslåede grænseværdier for modermælkserstatninger og tilskudsblandinger, når grænseværdierne jf. forslaget falder til et lavere niveau i 2019, vil sikre, at babyer ikke er udsat for et indtag af glycidyl fedtsyrestre, der giver anledning til en væsentlig sundhedsmæssig bekymring fra denne kilde isoleret set. Frem til 2019 vil grænseværdierne dog ikke være fuldt ud dækkende i denne henseende. Fødevarestyrelsen finder, at grænseværdierne er i overensstemmelse med ALARA princippet (As Low As Reasonably Achievable), idet sektoren stadig arbejder på at optimere fremstillingsmetoderne til at reducere dannelsen af stofferne. Forslaget forventes at blive sat til afstemning i den Stående Komité for planter, dyr, fødevarer og foder (SCoPAFF) den 25. september 2017. En vedtagelse af forslaget vurderes at betyde et øget beskyttelsesniveau i Danmark og EU. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man arbejder for, at grænseværdierne hurtigst muligt fastsættes på det endelige lave niveau for modermælkserstatning på pulverform 50 mikrogram/kg og på flydende form 6 mikrogram/kg.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring til forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer. Forslaget vedrører fastsættelse af maksimalgrænseværdier for glycidyl fedtsyrestre i vegetabiliske olier og modermælkserstatning.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 2, stk. 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 315/93 af 8. februar 1993 om fællesskabsprocedurer for forurenende stoffer i levnedsmidler.

Forslaget behandles i en forskriftsprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på legalitetskontrol, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) den 25. september 2017.

Formål og indhold

Forslaget fastsætter maksimalgrænseværdier for stofferne glycidyl fedtsyrestre i vegetabiliske olier og modermælkserstatning i forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer.

Stofferne glycidyl fedtsyrestre er procesforureninger, som dannes under varmebehandling af fødevarer. Stofferne er især fundet i raffinerede vegetabiliske olier. Da vegetabiliske olier anvendes i modermælkserstatning findes stofferne ligeledes i disse produkter.

Kommissionen foreslår, på baggrund af en videnskabelig risikovurdering fra EFSA, at fastsætte maksimalgrænseværdier for stofferne glycidyl fedtsyrestre i vegetabiliske olier og modermælkserstatning. EFSA har identificeret, at især spædbørn og småbørn kan have et højt indtag af glycidyl fedtsyrestre på grund af et højt indtag af modermælkserstatning og babymad fremstillet med vegetabilisk olie.

Forslaget træder i kraft på 20. dagen efter offentliggørelse i EU-Tidende, men grænseværdierne for modermælkserstatning vil blive reduceret til en lavere grænseværdi fra 1. juli 2019. For modermælkserstatning på pulverform falder grænseværdien fra 75 til 50 mikrogram/kg den 1. juli 2019 og på flydende form falder grænseværdien fra 10 til 6 mikrogram/kg. Denne to-trins løsning er valgt for at give sektoren tid til at optimere fremstillingsmetoderne.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede gældende retsakt.

Gældende dansk ret

Grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer reguleres af Kommissionens forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget har heller ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. For-

slaget skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Ligeledes medfører forslaget ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering (TER) vurderer, at forordningen ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget er udarbejdet på baggrund af en videnskabelig vurdering fra EFSA. EFSA har vurderet, at stofferne er genotoksiske med et forholdsvist lav "Margin of Exposure", hvilket betyder, at eksponeringen er høj i forhold til det niveau, som udgør en sundhedsmæssig risiko.

EFSA har identificeret spædbørn som særlig risikogruppe, som følge af indtag af stofferne fra modermælkserstatning.

DTU-Fødevarerinstitutionen vurderer, at de foreslåede grænseværdier for modermælkserstatninger/tilskudsblandinger, vil sikre, at babyer ikke er udsat for et indtag af glycidyl fedtsyrestre, der giver anledning til en væsentlig sundhedsmæssig bekymring, når grænseværdierne er trådt fuld ud i kraft i 2019. Frem til 2019 vil grænseværdierne dog ikke være fuldt ud dækkende i denne henseende. For forældre, der laver hjemmelavet babygrød, kan det overvejes at anbefale, at der bruges koldpressede olier, hvor indholdet af glycidyl fedtsyrestre er lavt.

DTU vurderer, at de foreslåede grænseværdier næppe vil sikre alle børn mod et indtag, der vil give anledning til en sundhedsmæssig bekymring. Såfremt det nuværende forslag vedtages, vil der stadig være et rationale for fremadrettet løbende at evaluere mulighederne for en skærpelse af de foreslåede grænseværdier for indholdet af glycidyl fedtsyrestre i vegetabiliske olier og fedtstoffer.

Fødevarerstyrelsen bemærker til dette, at der efter DTU's vurdering er kommet en lavere grænseværdi ind i forslaget for vegetabiliske olier til fremstilling af babymad. Den nye lavere grænseværdi kom med i forslaget på dansk opfordring med input fra DTU. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med ALARA princippet (As Low As Reasonably Achievable). Erhvervet arbejder stadig på at forbedre fremstillingsmetoderne til at reducere dannelsen af glycidyl fedtsyrestre.

De europæiske producenter af raffinerede spiseolier har de seneste år arbejdet på at forbedre raffineringprocesserne for at reducere dannelsen af disse stoffer. Den europæiske brancheorganisation FEDIOL understreger, at det er forskellige faktorer, som påvirker dannelsen af glycidyl fedtsyrestre og en anden procesforurening 3-MCPD estre, hvorfor det er en udfordring for dem at reducere dannelsen af alle stofferne. Den manglende viden er baggrunden for, at forslaget i første omgang kun omfatter vegetabiliske olier og modermælkserstatning. Vegetabilisk olie anvendes til produktion af både modermælkserstatning og babymad, hvorfor regulering af stofferne i den vegetabiliske olie vil regulere indholdet i babymad.

EFSA er ved at revurdere 3-MCPD estre, og når denne vurdering foreligger ved årsskiftet, forventes det, at Kommissionen vil fremsætte et forslag, som omfatter disse stoffer.

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, idet indholdet af glycidyl fedtsyrestre på nuværende tidspunkt ikke er reguleret med grænseværdier, men kun er omfattet af fødevarerforordningens generelle artikel 14.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende høringsvar:

Sedan og Mejeriforeningen bemærker, at det bør fremgå, at det er de vegetabiliske olier og fedtstoffer, der er årsag til en eventuel forurening i færdigvaren og ikke er noget i processen under produktionen af modernælkserstatninger og tilskudsblandinger. Producenterne af modernælkserstatninger og tilskudsblandinger skal være opmærksomme på at stille krav til leverandørerne af vegetabiliske olier og fedtstoffer, og det bør ad denne vej sikres, at niveauet i de færdige produkter lever op til forordningens krav. For så vidt angår modernælkserstatninger og tilskudsblandinger anmoder de om en meget læn- gere overgangsordning og gerne frem til september 2018, samt at skæringsdatoen bliver produktions- datoen og ikke datoen for markedsføringen. Af udkastet fremgår, at forordningen skal anvendes 4 må- neder efter ikrafttrædelse. Denne overgangsperiode vurderes at være alt for kort. Dette skyldes, at producenterne af modernælkserstatninger og tilskudsblandinger bliver nødt til at have en vis margin for at sikre mulighed for at indkøbe vegetabiliske olier og fedtstoffer, som overholder de nye grænse- værdier. Der er en relativt lang frigivelsesperiode på modernælkserstatninger. Produkterne er produ- ceret ca. 1 måned forud for, at de frigives til salg. Derudover kommer de måske først ud i butikkerne 1- 2 måneder efter påstemplet produktionsdato. I forbindelse med eksport kan der godt være tale om at produkterne først afskibes 2 måneder efter påstemplet produktionsdato. Såfremt skæringdatoen bliver en produktionsdato og ikke datoen for markedsføringen som anført i forslaget vil dette give producen- terne af modernælkserstatninger og tilskudsblandinger mere fleksibilitet i overgangsperioden, hvis der gives mulighed for at producere frem til en given dato.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at den europæiske branche oprindeligt oplyste, at de ville kunne overholde grænseværdierne fra 1. september 2017, da dette ville give dem tid til at optimere produkti- onsmetoderne. Da forslaget først kommer til afstemning den 25. september 2017 vil forslaget først være gældende i begyndelsen af 2018. Forslaget træder i kraft på 20. dagen efter offentliggørelse i EU- Tidende, men grænseværdierne for modernælkserstatning vil blive reduceret til en lavere grænsevær- di fra 1. juli 2019. For modernælkserstatning på pulverform falder grænseværdien fra 75 til 50 mikro- gram/kg den 1. juli 2019 og på flydende form falder grænseværdien fra 10 til 6 mikrogram/kg. Erhver- vet kan i et vist omfang begrænse indholdet ved valg af råvarer (fravælge palmeolie). På grund af de toksikologiske effekter er det ønskeligt at få grænseværdier hurtigst muligt. I den seneste udgave af forslaget vil reglerne være direkte gældende og uden en overgangsperiode. Det fremgår af betragtnin- ger til forslaget, at de højeste koncentrationer af glycidyl fedtsyrestre er fundet i vegetabilisk fedt og olie.

De samvirkende Købmænd (DSK) har ingen bemærkninger til de foreslåede grænseværdier. DSK be- mærker dog, at der er behov for en uddybelse af teksten i artikel 3 vedrørende fødevarer, der lovligt er på markedet før end ikrafttrædelse af forordningen, kan sælges. I andre forslag ses ofte teksten ”som er produceret”. DSK foreslår derfor, at teksten ændres, således at det angives, at varer der er produceret lovligt inden ikrafttrædelse fortsat kan sælges indtil lagrene er brugt op. I forslaget angives, at varerne kan sælges indtil holdbarhedstidens udløb. Det er vigtigt at bemærke, at varer, der er mærket ”bedst før” kan sælges efter holdbarhedstidens udløb.

Fødevarestyrelsen bemærker til dette, at forslaget i sin nuværende form ikke indeholder en overgangs- ordning, men vil være gældende fra 20. dagen efter offentliggørelse i EU-Tidende.

DI Fødevarer har indsendt høringsvar og har ingen bemærkninger.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemssta- ter.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Forslaget betyder en bedre risikohåndtering af glycidyl fedtsyreestre, da disse ikke er specifikt reguleret med grænseværdier på nuværende tidspunkt. En vedtagelse af forslaget vurderes at betyde et øget beskyttelsesniveau i Danmark og i EU. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man arbejder for, at grænseværdierne hurtigst muligt fastsættes på det endelige lave niveau for modermælkserstatning på pulverform 50 mikrogram/kg og på flydende form 6 mikrogram/kg.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.